

AFETLER VE KADIN POLİTİKALARI KURULTAYI İSTANBULDA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Afetlerin toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde, riskleri azaltmak ve önlemek anlayışıyla yeniden yapılandırılması için; mor, yeşil, kamucu politikalar şiarıyla gerçekleştirilen Afetler ve Kadın Politikaları Kurultayı 28 Şubat-1 Mart tarihlerinde Feshane’de yapıldı.

Kurultaya, çoğunluğu kadın örgütlenmeleri olmak üzere, ekoloji, LGBTİ+ hakları, yaşlı hakları, engelli hakları gibi çok çeşitli çalışma alanından sivil toplum örgütleri, siyasi partiler, barolar, sendikalar, meslek odaları ve yerel yönetimlerin temsilcilerinin yanı sıra; çeşitli meslek alanlarından uzmanlar, akademisyenler, bağımsız feministler ve aktivistlerden oluşan 250 kişi katıldı. Afetler ve Kadın Politikaları Kurultayının ilki, 17 Ağustos Marmara depremindeki kadın dayanışmasından doğan Kadınlarla Dayanışma Vakfının girişimiyle geçtiğimiz yıl 8 Şubat’ta yapılmıştı.

Bulduğumuz coğrafyada süregiden, insanın yarattığı en büyük afet olan savaşın yeni bir boyuta geçtiği sabah başlayan kurultayın ilk günü, İsrail ve ABD’nin İran’a saldırısının kınanması ile başladı. “17 Ağustosunu unutamadan 6 Şubat’ı yaşadık. Unutamıyoruz çünkü iyileşemiyoruz. İyileşmenin yolu yaşadıklarımızı politik sözümüzün parçası hâline getirmekten, kadınların deneyimini politikanın merkezine taşımaktan geçiyor” ifadeleriyle devam etti. Sonra, kurultayın yapılacağı iki gün süresince katılanların ziyaretine açılan, **6 Şubat yıkımı sonrasında kadınların gözünden betimleyen İnci Bacacı’nın ‘ENVANTER DEFTERİ’ adlı sergisinden** karelerin yer aldığı video izlendi.

Açılış konuşmasını yapan Avukat Hülya Gülbahar; Kurultayı ana teması mor, yeşil ve kamucu afet politikalarının genel çerçevesini çizdi. Hülya Gülbahar, afetlerin yıkıma yol açmasının politik bir mesele olduğunu, kimlerin daha çok etkilendiği, kimlerin daha geç ya da az yardım aldığı, kimlerin görünmez kılındığı, kimlerin hayatlarının “telef edilebilir” sayıldığı politiktir dedi. Mevcut düzende yoksullar, kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler gibi eşitsizliklere maruz bırakılan toplumsal kesimler afetler sonrasında tamamen unutuluyor. Kaynaklar ise kamusal yarar gözetilerek değil, rant ve kâr mantığıyla dağıtılıyor. Böylece bir yıkımın yaraları sarılmadan, bir sonraki yıkımın zemini hazırlanıyor dedi.

Gülbahar, afetlerle ilgili sıklıkla duyduğumuz acil durum yönetiminin; politikaların toplumsal adalet, cinsiyet eşitliği ve tüm canlıların temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşam hakkını korumak temelinde yeniden yapılandırılması için de gerekli olduğunu belirterek ortak mücadelenin önemini vurguladı. Bakım emeğini ve toplumsal cinsiyet eşitliğini merkeze alan mor perspektif, doğayla uyumlu ve iklim krizini gözetken yeşil perspektif ve haklar temelinde kamusal sorumluluğu esas alan kamucu perspektifin afetlere dirençli geleceğin yol haritası olduğunu söyledi. Gülbahar, sadece binaları değil, hayatı yeniden kurmayı savunuyoruz, ne afetler kader ne de eşitsizlikler kadedir, enkaz kaldırmayı değil, eşitsizlikleri kaldırmayı hedefliyoruz, bu yüzden buradayız dedi.

Daha sonra panellere geçildi. Prof. Dr. Nüket Paksoy Erbaydar'ın kolaylaştırdığı, **Türkiye'de Afet Yönetimi Neden Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifine İhtiyaç Duyuyor?** başlıklı panelde; Türkiye'nin mevcut afet yönetimi mevzuatının toplumsal cinsiyet eşitliğini sistematik biçimde görmezden geldiği vurgulandı. Mevzuat ile uygulama arasındaki yapısal boşluklar tartışılarak, afetlerin kadınlar üzerindeki çok boyutlu etkileri ortaya konuldu. Atılım Üniversitesinden N. Dilara Ar Mutlu, Dr. Ecehan Balta ve Doçent Dr. Sevgi Uçan Çubukçu'nun konuşmacı olarak yer aldığı panelde; Afet sonrası devlet kapasitesi ile toplumsal kapasite arasındaki ilişki değerlendirilirken, kadın örgütlerinin kriz anlarında izleme ve dayanışma ağları kurma konusundaki belirleyici rolü vurgulandı. Afet ve kriz süreçlerinde merkezîyetçi ve otoriter eğilimlerin arttığına dikkat çekilerek, kadınların geliştirdiği karşı-stratejiler ve dayanışma pratikleri örnekledi. Panel sonunda, eşitlik, kamusal ve dayanıklılık ilkeleri etrafında şekillenen hak temelli ve feminist bir afet politikası belgesinin temel çerçevesi ortaya konuldu.

Yeşil Feminist Gülnur Aksop'un kolaylaştırıcılığında, **Mor-Yeşil-Kamucu Ekonomi Tahayyülünün Eşitlikçi Afet Risk Yönetimindeki Yeri** konulu ikinci panelde ilk sözü Greenwich Üniversitesinden uzaktan bağlantı ile katılan Prof. Özlem Onaran aldı. Afet sonrası kadın yoksullaşmasının tesadüfi değil, bakım emeğinin görünmezliği, güvencesiz istihdam ve piyasa bağımlılığı gibi yapısal nedenlere dayandığını ifade eden Onaran, Mor-Yeşil-Kamucu ekonomi yaklaşımı; piyasa merkezli yeniden inşa modellerine karşı kamusal dayanıklılığı, bakım ekonomisini ve ekolojik planlamayı esas alan bir alternatif olarak ele aldı.

İkinci olarak söz alan İBB Kent Konseyi başkanı Mimar Tülin Hadi, afet sonrası yeniden inşa süreçlerinde planlı ve ekolojik şehircilik, katılımcı planlama, kadınlar için güvenli yeniden inşa modellerini anlattı. Hadi, ekolojik ve feminist perspektifle yaşam kurmanın; öncelikle kabul etme, planlama, bütçe ayırma meselesi olduğunu söyledi.

Üçüncü konuşmacı Dr. Lütfiye Zeynep Beşpınar ise, afet öncesi, acil durum yönetimi sırası ve sonrası için yerel hizmet modellerini ele alarak, geçici barınma, ulaşım, lojistik ve bakım hizmetlerinin Belediyeler düzeyinde hizmet tasarımı ve hızlı müdahale modelleri hakkında görüşlerini paylaştı.

Son panele geçmeden önce **Adalet Peşinde Aileleri Platformunun temsilcisi Fatma Irmak'a** söz verildi. "Deprem doğa olayıdır. Ama depremde ölmek "doğal" değil, kader hiç değil diyen Fatma Irmak, yıkılan her bina, cezasız bırakılarak kapatılan her dosya birçok kademedeki sorumlulara işaret ediyor, ama hiç kimse sorumluluk almıyor" diyerek platformun yürüttüğü çalışmaları anlattı.

Sosyolog Özgür Başpınar Aktükün'ün yönettiği; **Otoriterleşen Dünyada Bakım Emeği, Krizler ve Kadınların Politik Gücü** başlıklı üçüncü panelde; afet ve kriz dönemlerinde bakım emeğinin görünmezliğinin politik bir sorun olduğu, kadınların ücretsiz olarak taşımakta oldukları bakım yükünün kriz süreçlerinde kamusal sosyal hizmetlerin zayıflamasıyla daha da ağırlaştığı vurgulandı.

Doçent Dr. Büke Boşnak, Prof. Dr. Songül SALLAN GÜL ve Doçent Dr. Melda Yaman'ın konuşmacı olduğu panelde; demokratik alanın daralması ve sivil toplum üzerindeki baskılar

tartışılırken, feminist örgütlenmenin dayanıklılık üretme kapasitesi örneklerle ele alındı. Afet ve kriz koşullarında şiddete karşı koruma mekanizmalarının güçlendirilmesi, kadınların yaşam hakkı ve güvenlik hakkı bağlamında değerlendirildi. Bakım emeğinin yalnızca sosyal bir sorumluluk değil, toplumsal cinsiyet eşitliğinin çekirdeği olduğu belirtilerek; bakım politikalarının kamusal bir hak olarak yeniden tanımlanması gerektiği ifade edildi.

Yapılan tüm konuşmalarda; Toplumsal cinsiyet eşitliğini merkeze almayan hiçbir afet yönetimi modelinin dayanıklı olamayacağı vurgulanarak, kadınların bilgi üretimi, örgütlenme deneyimi ve dayanışma kapasitesinin; eşitlikçi, kamucu ve ekolojik bir afet yönetimi sisteminin temel unsuru olarak tanımlandı. Kurultayın birinci günü feminist bir afet politikası için ortak dilin ve ortak mücadelenin güçlendirilmesi çağrısıyla tamamlandı.

İkinci gün atölyelerde 6 başlık ele alındı.

1. Barınma hakkı, toplanma alanları, geçici barınma alanları ve toplumsal cinsiyet
2. Afetlerde Kadın Sağlığı; Üreme ve cinsel sağlık, engellilik, kronik hastalıklar ve yaşlılık
3. Hukuk, mevzuat, hak ihlalleri ve başvuru mekanizmaları
4. İstihdam ve ekonomik şiddet
5. Cinsiyet temelli şiddet ve afet sırası ve sonrasında koruma mekanizmaları
6. Hak temelli ve eşitlikçi gönüllülük, acil yardım mekanizmaları ve eşit temsil

Konularının ele alındığı atölyelerde katılımcıların deneyimleri ve mor-yeşil-kamucu politikalar çerçevesinde çözüm önerileri tartışıldı.

Panel ve atölye tartışmalarının ayrıntıları kurultay web sitesinde yayınlanacak ve ayrıca kamuoyuna duyurulacaktır. <https://afetkadinkurultayi.org/>, takip edebilir, iletisim@afetkadinkurultayi.org'a yazabilirsiniz.

Afetler ve Kadın Politikaları Kurultayı adına;

Kadınlara Dayanışma Vakfı

1 Mart 2026